

Screening op huidkanker (IV)

Als je cliënt een verdacht plekje heeft, is het fijn als jij een goed onderbouwde waarschijnlijkheidsdiagnose kunt stellen. Huidtherapeut Roos Visser: **“Een goedaardige moedervlek en een melanoom kunnen veel gelijkenis vertonen.** Het is daarom zaak dat je weet wanneer je wel of niet moet doorverwijzen. Dat is vooral bij een melanoom van levensbelang omdat bij vroege ontdekking de kans op uitzaaiingen beperkt blijft.”

Huidtherapeut Kim van der Meer: “Bepaalde huidafwijkingen kun je behandelen, mits je zeker bent van de diagnose en weet wat je doet! Als je bijvoorbeeld zeker weet dat het om een ouderdomswratje gaat, dan mag je dat aanpakken.” Maar hoe weet je dat? Bepaalde regels helpen je daarbij. Roos: “Datgene wat je ziet is alleen een eerste indruk. Om tot een waarschijnlijkheidsdiagnose te komen, moet je leren de juiste vragen te stellen.” Dat was voor Kim en Roos de reden dat zij de online training Screening van huidkanker ontwikkelden.

HUIDKANKER

De drie belangrijke vormen van huidkanker zijn een basaalcelcarcinoom (BCC), een plaveiselcelcarcinoom (PCC) en een melanoom. Vooral bij een melanoom is het van levensbelang om je cliënt naar een arts door te verwijzen. In de vorige in ESTHÉ verschenen delen van

→ deze serie. Zo behandelden Kim en Roos de meest voorkomende gevallen en wezen zij op de verschillen tussen de verschillende vormen van huidafwijkingen.” Een BCC kan op een aantal veelvoorkomende goedaardige huidafwijkingen lijken die je in jouw instituut vaak tegen kunt komen, net als dat bij een PCC het geval kan zijn. Maar ook het melanoom kent gelijkenis met benigne huidafwijkingen die je soms zelf in de praktijk behandelt. Denk onder andere aan een talgklierhyperplasie of onschuldige ouderdomswratjes, de verruca seborrhöica.

NAEVUS NAEVOCELLULARIS

Een naevus naevocellularis of moedervlek bestaat uit een opeenhoping van pigmentcellen in de huid en is goedaardig. De term naevus naevocellularis komt van naevus wat moedervlek betekent en naevocellularis wat staat voor pigmentcellen. Roos: “Bij je cliënten zie je vaak moedervlekken. Sommige zijn aangeboren, maar de meeste ontstaan tussen het tiende en 30ste levensjaar. Ze zijn bruin tot zwart en meestal liggen ze vlak in de huid. Wel kunnen ze verschillen in vorm, kleur en grootte, maar vaak zijn ze regelmatig qua vorm en pigmentatie.” Kim vult aan: “Het uitdagende is dat het verschil tussen een moedervlek en een melanoom moeilijk te duiden kan zijn. Zo kunnen beide overal op het lichaam voorkomen en op jongvolwassen leeftijd ontstaan.”

ABCDE-REGEL

Hoe onderscheid je ze dan wel? Roos: “Let op opvallende moedervlekken door gebruik te maken van het zogenaamde ‘ugly duckling fenomeen’. En bestudeer deze ‘lelijke eendjes’ met behulp van de in het vorige nummer van ESTHÉ beschreven ABCDE-regel.” Dan let je op veranderingen zoals in de dikte of grootte, de kleur, de vorm of op verschijnselen van jeuk, bloeden, steken of pijn. Kim: “Zijn drie of meer kenmerken van de ABCDE-regel van toepassing of verandert een moedervlek, dan is een verdenking van een melanoom op zijn plaats.” Een melanoom vormt zich uit een onrustige moedervlek of ‘spontaan’ uit een van tevoren normale huid.”

VERRUCA SEBORRHÖICA

De medische namen voor ouderdomswratten zijn verruca seborrhöica, verruca senilis of seborrhöic keratosis. Het zijn de meest voorkomende goedaardige huidafwijkingen. Hun aantal neemt toe met de leeftijd, terwijl

Verskillende vormen van ouderdomswratten.

Een moedervlek.

Twee verschijningsvormen van een melanoom.

de oorzaak niet bekend is. Roos: “Ze zien er vaak uit als een gladde tot wratachtige papel of plaque. De vorm kan zowel grillig als symmetrisch zijn en de kleur kan van lichtbruin, donkerbruin tot zwart variëren, zelfs binnen eenzelfde wrat. Karakteristiek zijn de kleine witte pseudocysten die op milia lijken, net als de donkere hoornpluggen in de follikels. De grootte varieert tussen enkele millimeters tot enkele centimeters. Ze kunnen verspreid over het lichaam voorkomen, vooral op de romp, of in rijen, bijvoorbeeld in de plooiën onder de borsten of in de oksels.

ONDERSCHEID

In veel gevallen kun je volgens de huidtherapeuten een ouderdomswrat goed onderscheiden van een melanoom. Roos: “Het is echter een uitdaging als de wrat er uitziet als gladde plaque of papel. Zeker als de kleur varieert tussen lichtbruin tot zwart en de huidafwijking asymmetrisch, grillig en groot is. Dan kan hij ontzettend lijken op een melanoom. Een andere overeenkomst is dat ze beide uit het niets kunnen ontstaan en zich in een relatief korte tijd kunnen ontwikkelen.” Kim: “Als de volgende kenmerken aanwezig zijn, dan is de diagnose van ouderdomswrat waarschijnlijk. Dan gaat het om het wratachtige aspect in combinatie met de karakteristieke pseudocysten en hoornpluggen.” Ook het ontstaan op een bepaalde leeftijd zegt wat over de afwijking: “Is dat op jongvolwassen leeftijd? Dan is een ouderdomswrat minder waarschijnlijk, omdat die meestal pas vanaf veertigjarige leeftijd voorkomt.

“Let op veranderingen in dikte of grootte, kleur en vorm of verschijnselen van jeuk, bloeden, steken of pijn”

BELANG VAN SCREENING

Huidkanker is in het algemeen goed te behandelen, mits er geen uitzaaiingen gevonden worden. Hoe eerder een cliënt naar de arts gaat met de vraag of een plekje huidkanker is, hoe beter het is. Dat is de reden dat huidtherapeuten Kim van der Meer (links) en Roos Visser van HUYD, van Expertisecentrum voor huidprofessionals, de online training Screening van huidkanker ontwikkelden. Dit om zo bij te dragen aan het beter herkenbaar maken van huidkanker en daarop lijkende huidafwijkingen. Voor meer info: www.huydexpertise.nl.

Tekst: Lizet van Triet, foto's: huidziekten.nl